

5E NIEUWSBRIEF VRIENDEN VAN WINDLUST IN 2023

Beste Vriend(en) van Windlust,

Tijdens een werkvakantie van deze molenaar is het alweer tijd voor de 5e nieuwsbrief van 2023. Ik schrijf deze dan ook in ons buitenverblijf in Zweden. Dat klinkt best chique al zeg ik het zelf. Maar de rede is eenvoudiger. In Zweden bestaan er nog wel winters en ons huisje daar moet winterklaar worden gemaakt. Dus ik zit, loop, sta en lig niet te niksen, maar ben elke dag in touw met allerlei kleine klusjes die o zo belangrijk zijn om ervoor te zorgen dat het huis de winter goed doorkomt en wij er volgend jaar gewoon weer naar toe kunnen, zonder allerlei vorstschade aan leidingen et cetera.

Maar het gaat natuurlijk over Windlust. Die prachtige witte molen van Westmaas. Hoewel, ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de Oranjevereniging van Westmaas, kleurde Windlust opeens oranje. Wij vonden het wel op zijn plaats dat de vereniging op deze manier werd geëerd. En zeg nu zelf. Die molen kan toch gewoon elke kleur hebben...

Festiviteiten

Dit jaar hebben we op Windlust ons portie festiviteiten wel gehad. Tour langs de boer, nationale molendag, her-ingebruikname Windlust, Koningsdag, Hoeksche Waardse molendag. De Graanvaart (2x) vanuit Zierikzee. Allemaal superleuk om te doen, maar ook extra inspanningen voor en door een relatief kleine groep vrijwilligers. Wij zoeken dus nieuwe vrijwilligers! Zin om (al is het incidenteel) hier aan bij te dragen? Wij hebben ruimte voor rondleiders en leerling molenaars. Ook als u niet elke zaterdag kunt of wil, bent u van harte welkom. Heeft u interesse of wilt u er meer van weten, kom dan op een zaterdag even bij ons binnen of stuur mij een mailtje op ons mailadres: korenmolendagwindlustwestmaas@gmail.com

Zeeuwse Vlegel

Voor velen inmiddels een begrip, maar er zijn ook nog genoeg mensen die geen idee hebben hoe het zit.

Let op! De biologieles begint.

Op Windlust malen we tarwe. Tarwe is een graansoort waar je brood mee kan bakken. Een tarwekorrel bestaat uit eigenlijk drie onderdelen. De *zemel of zaadhuid* (het velletje om de korrel), *het kiempje* (het prilsten begin van de plant) en de *meelkern of endosperm* (het voedsel voor het kiempje) De hele gemalen korrel levert dus VOLKORENMEEL op. Alles wat bakkers er daarna mee doen en toevoegen, en wat reclamemakers u willen doen geloven, maakt het niet meer volkoren. De hele korrel. Daar gaat het om. Ga je dit volkorenmeel daarna zeven (of builen om in molentermen te blijven), dan hou je bloem over. En simpel gesteld, hoe fijner de buil, des te fijner de bloem. Dat malen doen we trouwens met het elektrische koppel op de begane grond en met de "blauwe" molensteen op de steenzolder. Over die blauwe steen straks meer. Maar eerst nu die Zeeuwse vlegel tarwe. Tot zover de biologieles, nu over naar geschiedenis.

Zeeuwse vlegel is regionaal en milieuvriendelijk geteelde tarwe. Dit is ontstaan als initiatief van jonge, enthousiaste, boeren en boerinnen met een toekomstvisie. Al in 1991 werkten ze samen met molenaars, bakkers, de Zeeuwse Milieu Federatie, landbouw- en consumentenorganisaties. Tot die tijd kweekten Nederlandse boeren tarwesoorten die hoofdzakelijk werden gebruikt in veevoer. De stelling was, in Nederland was te weinig zon om een kwalitatief goede baktarwe te telen. Zeeuwse vlegel (en inmiddels anderen ook) bewezen het tegendeel. Zeeuwse vlegel wordt op reguliere landbouwbedrijven in Zeeland geteeld. Dit gebeurt op milieuvriendelijke wijze. Dit wil zeggen dat er geen gewasbeschermingsmiddelen ingezet worden en geen kunstmest gebruikt wordt. Voor het telen van Zeeuwse vlegel worden tarwerassen gebruikt die goed bestand zijn tegen ziektes en plagen. Voor het volkorenmeel word voornamelijk voor wintertarwe het ras "Renan" gebruikt. Voor de zomertarwe teelt men de rassen "Lavette" en "Tybald". De telers krijgen voor deze manier van telen een eerlijke prijs betaald voor hun product. Er wordt toegezien op de naleving van de teeltregels die zijn opgesteld in het handelsmerk "Zeeuwse vlegel". Naar de toekomst toe kijken we hoe we de teelt nog verder kunnen verduurzamen. De afgelopen 30 jaar heeft Zeeuwse Vlegel voorop gelopen als het gaat om milieuvriendelijke kringlooplandbouw. Inmiddels wordt Zeeuwse vlegel door toename van de vraag ook buiten Zeeland geteeld (Goeree Overflakkee onder andere). Dit is gewoon een hartstikke mooi natuurlijk product waar wij als molenaars graag mee willen werken.

Het blauwe steenkoppel.

Na 14 maanden van stilstand en de uiteindelijke heringebruikname van de nieuwe wieken, werd het dus ook tijd om weer “op de wind” te gaan malen. Maar eerst natuurlijk alles maar eens goed schoonmaken. Je weet nooit wat 14 maanden stilstand met een steenkoppel doet. Dat hebben aangereikt was het “schoonmalen” met tarwezemelen. Die hebben we genoeg. Zakken vol worden er gebuild door onze academische zakkenvullers Henk en Frans. Dus op zaterdag 30 september samen met Gerrit de stoute schoenen aangetrokken. Aan de wind lag het niet, die was volop aanwezig. Gerrit op de steenzolder om de zemelen in de steen te laten, en ik op de maalzolder bij de vang (de rem) en de meelpijp om de doorgemalen zemelen op te vangen. Zo gezegd, zo gedaan. Na een paar minuten draaien en malen en vol verwachting wachten op doorgemalen zemelen die maar niet kwamen, hoorde ik een brul “van boven” AANHOUDEN!!! Dat betekent stilzetten die handel en rap een beetje. De vang erop dus. Toen ik naar boven keek leek het wel of er rook naar buiten kwam uit het raam van de maalzolder en ik rook een schroeilucht. Gelukkig bleef het daarbij. Dit betekende wel dat we er een klus bij hadden. De steen moest gelicht worden om te kijken wat de oorzaak was van de geur, de rook en het feit dat er wel materiaal (zemelen) de steen inging, maar er niet uitkwam..

hadden. De steen moest gelicht worden om te kijken wat de oorzaak was van de geur, de rook en het feit dat er wel materiaal (zemelen) de steen inging, maar er niet uitkwam..

Gerrit, Ab en ik, waarbij Ab de ervaringsdeskundige is (hoe kan het ook anders) en Gerrit en ik twee brave leerjongens, hebben dit karwei met z'n drieën opgepakt. "Das een best karwei", kan ik u

vertellen. Steenspil wegtakelen en aan de kant zetten. De kuip helemaal uit elkaar halen en slim wegzetten anders kan je je kont niet meer keren, de steen voorzichtig optakelen om te zien wat er loos is. Voor uw beeld, zo'n molensteen weegt meer dan 1000 kilogram. Dat soort gewichten hebben een eigen willetje, dus voorzichtigheid is geboden. Snel kwamen we erachter waarom er geen zemelen door de steen heen kwamen. Het 14 maanden geleden achtergebleven meel (wat heel normaal is bij

regulier gebruik) was aan de buitenrand een keiharde laag geworden (en een beetje geschroeid door de warmte ontwikkeling van draaiende stenen) en had de steen dus "verstopt". Er kon vanuit het midden wel materiaal in, maar aan de zijkant er niet meer uit. Dat verklaarde de rook en de geur. Eerst met een plamuurmes het keiharde spul proberen te verwijderen. Dat ging wel, maar niet van harte. Tot iemand het idee opperde om het toch eens te proberen met water en een borstel. Dat werkte wonderwel veel beter. Nog steeds een hele klus hoor!

Tel alle randjes op de foto maar en dan maal 2. Want er ligt nog een tweede steen (de ligger) onder met hetzelfde probleem. Dus met veel geduld en de nodige koppen koffie is het steenkoppel weer brandschoon gemaakt en weer in elkaar (of op elkaar?) gezet. We kunnen er weer tegenaan. Een opmerking die niet van mijn eigen hand is maar wel toepasselijk "elk nadeel heeft zijn voordeel". Nu heeft u mooie plaatjes

kunnen zien van hoe het er "van binnen"uitziet.

Kruirollen

De rollen van de kap gaan rond en rond, rond en rond, rond en rond. Je zou er een liedje van kunnen

maken. De kap van een stellingmolen als de onze ligt "los" op de molenromp. Netjes op zijn plaats gehouden door de keerkuip. De kap rust niet direct op de romp maar op 28 rollen. Herstel 27 rollen. Bij een controle, dat doen we eigenlijk elke keer als we in de kap zijn, bleek dat er eentje "de geest" had gegeven. Het gewicht van de kap (met wiekenkruis) is fors. Dit wordt dan wel verdeeld over de rollen, maar bij het kruien word er toch flink wat van de rollen verwacht. En het is bekend dat er zo nu en dan wel

eens eentje sneuvelt. Gelukkig hebben we altijd wel een paar reserve. Eruit halen is wel een dingetje. Ergens zit een zogenaamde rollensluis. Dat is een plekje waar je een stukje van de kruivloer kan verwijderen en zo de gebroken rol er tussenuit kan halen. Even opkrikken zoals bij een auto is geen optie. Te zwaar en waar laat je die krik op rusten? Meestal, dat is het lot van en molenaar, breekt er eentje recht tegenover de rollensluis. Dat betekent dat de molen dan 360 graden moet worden omgekruid. Waarom geen 180

graden? Recht ertegenover is toch een halve cirkel? Denk er eens over na en kom maar met uw idee hierover op de molen. Dan leggen we het graag uit. Maar voor nu, de oude, nou ja niet zo heel oude, is eruit. Vervangen door een nieuwe. Voor de liefhebbers, de houtsoort van deze rol is Azobe. Echt wel een sterke houtsoort. Dat zegt wel iets over de krachten die deze rollen te verduren hebben.

Gratis broodjes voor de vrienden van Windlust

Ook dit jaar is Ron's Bakery wederom bereid om voor ons de uitdeelbroodjes te bakken, gemaakt van het door ons gemalen Zeeuwse vlegel volkorenmeel. **Op zaterdag 9 december van 10.00 tot 15.00** zullen de broodjes worden uitgedeeld vanuit onze stand op de **winterfair in de Munnik** achter de dorpskerk. Een letop van onze kant. Het lukt ons niet om voor alle (inmiddels ruim 400 !) vrienden broodjes te laten bakken. Dat zijn er echt teveel en het blijft voor ons ook altijd een verrassing hoeveel vrienden hun "broodje" komen ophalen. De voorraad is dus enigszins beperkt. Wilt u er echt een "scoren", kom dan niet om half drie in de middag.

De Kerstbroodbakworkshops

Op veler verzoek zijn er dit jaar ook weer 2 dag(delen) waar men aan deel kan nemen. Per dagdeel zijn er 10 plekken beschikbaar, dus wacht niet te lang met opgeven. De kosten zijn 25 euro per persoon. Ter plaatse, contant, afrekenen. De dagen zijn **dinsdagmiddag 19 december en woensdagavond 20 december**. U gaat gegarandeerd, naast de zelfgemaakte kerststol, met een overvolle tas met lekkernijen naar huis

Opgeven kunt u alleen via het mailadres korenmolenwindlustwestmaas@gmail.com

Vol is echt vol. Na opgave voor de workshops krijgt u de details over de aanvangstijden persoonlijk in uw mail.

En als laatste....

De donkere dagen komen er weer aan, de kachel gaat aan en de gordijnen gaan dicht. Maar de molen is elke zaterdag gewoon open. Weer of geen weer. Dus schroom niet om langs te komen.

Ik hoop u snel op de molen te zien.

Mede namens de vrijwilligers van Windlust.

Bob van der Hee (1^e molenaar)